

Voorwoord

Voor u ligt de pastorale visie van onze drie samenwerkende parochies. De bouwstenen hiervoor zijn geleverd door de Stadssynode030, de werkconferenties en de klankbordgesprekken. Samen hebben we er hard aan gewerkt en we zijn er trots op.

Deze visie biedt u het gelovige, spirituele en ook theologische kader van waaruit wij in de stad Utrecht werken en pastor zijn. Bij deze visie horen ook praktische uitwerkingen die we in het laatste hoofdstuk geformuleerd hebben. Die visie en die praktische uitwerkingen wijzen de richting aan die wij samen met u als de rooms-katholieke kerk in Utrecht willen gaan. Ze zijn bedoeld als een handreiking voor de geloofsgemeenschappen en de gelovigen in de stad. Hiermee willen we 'op pad' gaan, de geloofsgemeenschappen inspireren en zo katholiek Utrecht gezicht laten krijgen voor bondgenoten, voor andere mensen van goede wil en voor organisaties.

De rode draad die door de visie en de werkplannen heen loopt, is: katholiek Utrecht wil zich gekend weten rond onze bron en kern: Jezus Christus. In Hem is God ons nabij in Woord en Geest.

Samen met de parochianen en met allen die betrokken willen zijn bij katholiek Utrecht, moeten we de komende jaren een aantal ingrijpende keuzes gaan maken. We hebben een rijke traditie te bieden en we zoeken vernieuwing en élan om van betekenis te zijn voor mensen.

De versie die nu voor u ligt (mei 2018) werd door oud-collega Hans Harmsen taalkundig bewerkt, gecorrigeerd en beter leesbaar gemaakt. Veel dank!

Pastoraal team Samenwerkende parochies katholiek Utrecht

0. Het begin

In de voorbereiding van deze pastorale visie diepten wij steeds weer inspiratie op uit het evangeli gedeelte Lucas 24, 13-35 over de leerlingen die naar Emmaüs gaan. Verschillende aspecten van dit verhaal hielpen ons om onze boodschap helder te krijgen:

- de situatie van chaos, teleurstelling en verlies waarin de leerlingen vanuit Jeruzalem op weg gaan;
- de vreemdheid die meer begrijpt van de situatie dan hun lukt (hij is hun vooruit);
- het oergebed 'Blijf bij ons' dat uit hen opwelt door de intense ontmoeting;
- het herkennen bij en in het breken van het brood;
- met de herkenning het verdwijnen van Jezus (nu is het aan hen);
- de kracht van het evangelie die door het herkennen op gang komt bij de leerlingen (het herinneren 'achteraf' van genade: "Brandde ons hart niet in ons ...") en die van hen verkondigers maakt.

Onze ontmoeting met dit verhaal is de basis van onze tekst en ademt daar doorheen.

Lucas 24, 13-35

¹³Op diezelfde dag gingen twee leerlingen van Jezus op weg naar het dorp Emmaüs. Dat dorp ligt ongeveer 12 kilometer van Jeruzalem. ¹⁴Ze spraken met elkaar over alles wat er gebeurd was. ¹⁵Terwijl ze zo liepen te praten, kwam er iemand bij hen lopen. Het was Jezus, ¹⁶maar de leerlingen herkenden hem niet. ¹⁷Jezus vroeg: 'Waar praten jullie over?' Verdrietig bleven de twee leerlingen staan. ¹⁸Eén van hen heette Kleopas. Hij zei tegen Jezus: 'Jij komt hier zeker niet vandaan? Weet je niet wat er de afgelopen dagen in Jeruzalem gebeurd is?' ¹⁹Jezus vroeg: 'Wat dan?'

Toen vertelden de leerlingen wat er gebeurd was met Jezus. Ze zeiden: 'Jezus uit Nazaret was een profeet van God. Zijn bijzondere woorden en machtige daden maakten diepe indruk op het hele volk. ²⁰Maar de priesters en de leiders wilden dat Jezus gedood zou worden. Daarom hebben ze hem weggebracht en aan het kruis gehangen. ²¹Wij hoopten dat Jezus gekomen was om Israël te bevrijden. Maar nu is het al de derde dag na zijn dood.'

²²⁻²³Vandaag hebben een paar vrouwen uit onze groep ons erg in de war gebracht. Ze zijn vanmorgen heel vroeg naar het graf gegaan. Toen hebben ze ontdekt dat het lichaam van Jezus er niet lag. Dat kwamen ze ons vertellen. Ze hebben zelfs engelen gezien, die zeiden dat Jezus leeft. ²⁴Sommigen van ons zijn toen ook bij het graf gaan kijken. En alles was precies zoals de vrouwen gezegd hadden. Maar Jezus hebben ze niet gezien.'

²⁵Toen zei Jezus tegen hen: 'Wat zijn jullie toch dom. Jullie begrijpen het nog steeds niet! Waarom geloven jullie niet wat de profeten gezegd hebben?' ²⁶Jullie wisten toch dat de messias eerst moest lijden voordat hij koning kon worden?'

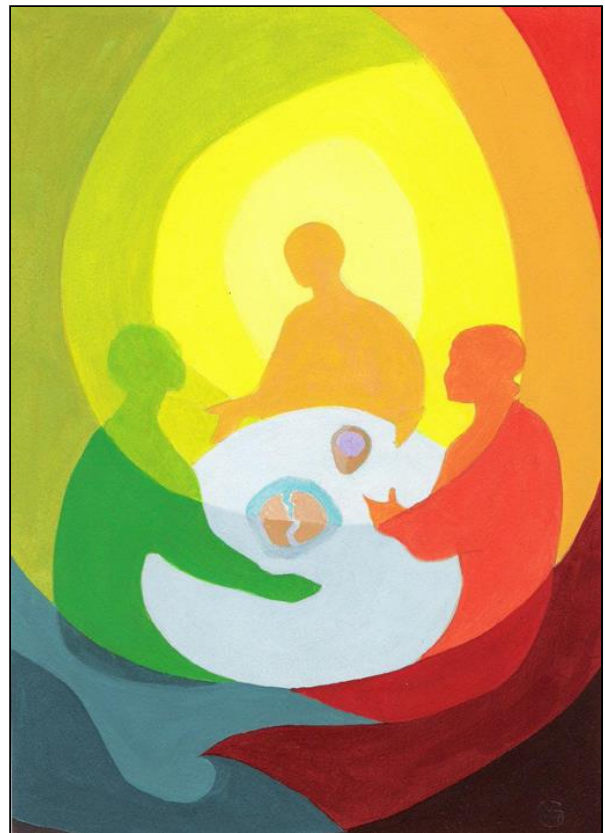
²⁷En Jezus legde hun uit wat er over hem in de heilige boeken stond. Hij begon bij de boeken van Mozes en al de profeten.

²⁸Toen kwamen ze bij het dorp Emmaüs. Jezus deed alsof hij verder wilde reizen. ²⁹Maar de twee leerlingen hielden hem tegen en zeiden: 'Blijf toch bij ons. Want de dag is bijna voorbij, het wordt al donker.' Toen ging Jezus met hen mee.

³⁰Tijdens het eten nam Jezus het brood. Hij dankte God, brak het brood in stukken en deelde het uit. ³¹Op dat moment herkenden de leerlingen Jezus. Maar direct daarna zagen ze hem niet meer.

³²De twee leerlingen zeiden tegen elkaar: 'Had jij onderweg ook al zo'n bijzonder gevoel? Er was iets toen hij met ons praatte en de heilige boeken uitlegde.' ³³En meteen stonden ze op en gingen terug naar Jeruzalem. Ze gingen naar de elf leerlingen, die daar bij elkaar waren met de andere leerlingen.

³⁴Toen ze binnenkwamen, zeiden de elf leerlingen en de anderen: 'Jezus is opgestaan, het is echt waar! Simon Petrus heeft hem gezien!' ³⁵Toen vertelden de twee leerlingen wat zij onderweg meegemaakt hadden. En hoe ze Jezus herkend hadden toen hij het brood brak. (BGT)

1. De wereld waarin wij leven: de stad Utrecht

Als rooms-katholieke parochie en geloofsgemeenschappen in de stad Utrecht weten we ons aangespoord 'de wereld waarin wij leven, met haar verwachtingen, haar idealen en haar dramatische trekken, te leren kennen en begrijpen' (uit *Gaudium et Spes* van het Tweede Vaticaans Concilie). Alvorens onze pastorale visie voor de samenwerkende parochies (Salvator, St.-Ludgerus, en St.-Martinus) te formuleren vormen we ons een beeld van de stad en van de huidige gestalte van de katholieke (parochiële) presentie daarin.

1.1 Onze stad

Als we de contouren van onze stad schetsen, wat zien we dan (zonder de pretentie volledig te zijn)?

- Utrecht is met 335 duizend inwoners de vierde stad van Nederland, gelegen in het hart van het land op het kruispunt van verkeersstromen. De stad huisvest een flink aantal hoofdkantoren van grote bedrijven en heeft een breed scala van onderwijsinstellingen. Van de bevolking is 20% student en 30 % van allochtone afkomst. Van de bewoners hebben er relatief veel een hoge opleiding en een bovenmodaal inkomen.
- Utrecht is een stad met een lange historie en vele monumenten in het oude centrum. De stad kent wijken met zeer verschillend karakter en sfeer. De grootstedse allure van de stad neemt toe: vele festivals, vernieuwende bedrijvigheid met jonge startups, groeiende toeristische belangstelling en levendigheid de klok rond. Ongeveer de helft van de bevolking bestaat uit mensen van 25 tot en met 54 jaar.
Ook alle stadsproblemen (mensen zonder werk, langdurige armoede, vandalisme, eenzaamheid, dakloosheid, gebrekkige integratie) zijn in Utrecht te vinden. In sommige wijken is dit sterker voelbaar en zichtbaar dan in andere.
- Utrecht heeft, zoals alle grote steden. een sterk seculiere sfeer. Tegelijk geldt zij ook als de kerkelijke hoofdstad van Nederland. Veel kerken en religieuze stromingen zijn in de stad

vertegenwoordigd en diverse kerken hebben er landelijke centra en voorzieningen. De gemeente heeft waardering voor de maatschappelijke bijdrage vanuit de levensbeschouwelijke 'hoek' en heeft een actief beleid tot behoud van kerkelijk erfgoed en architectuur (herbestemming van kerkgebouwen). Opvang van daklozen, verslaafden en ongedocumenteerden en zorg voor minderbedeelden is in Utrecht behoorlijk goed geregeld. Daarbij is vanouds sprake van veel gezamenlijke kerkelijke inzet, die kan rekenen op gemeentelijke steun.

- In de stad is er voor mensen die zoeken naar verdieping en zingeving, een ruim aanbod vanuit vele geestelijke stromingen. Zoals op vele terreinen wordt in onze tijd de zorg voor het 'geestelijk leven' en zingeving beschouwd als een individuele verantwoordelijkheid. Mensen sprokkelen ook op dit terrein als mondige en zelfredzame burgers hun pakket bijeen en kunnen zich bij meerdere stromingen tegelijk betrokken voelen. Lidmaatschap van de institutionele vormen van religie neemt nog steeds verder af. Bij de grote kerken leidt dit tot ingrijpende reorganisaties.

1.2 Onze rooms-katholieke presentie

In Utrecht had in de jaren zestig van de vorige eeuw iedere wijk tenminste één parochie met een kerkgebouw en ondersteunende voorzieningen. Sindsdien is een proces van krimp ingezet dat nog altijd voortduurt. Er zijn vele parochies samengevoegd en vele kerken gesloten in de afgelopen 50 jaar. Nu is een project gestart tot bestuurlijke samenvoeging van drie samenwerkende parochies. Dit project omvat bijna alle Utrechtse RK-geloofsgemeenschappen en zal leiden tot het beschikbaar houden van slechts enkele kerken in Utrecht voor de zondagse eucharistievieringen en de sacramentenbediening. Van deze kerken zal er één het eucharistisch centrum zijn. Daarnaast zullen er in de wijken pastorale steunpunten zijn waar de geloofsgemeenschap een centrum van gebed, samenkomst, catechese en diaconale activiteiten kan dragen.

De huidige rooms-katholieke geloofsgemeenschappen laten een verscheidenheid aan cultuur en sfeer zien met een sterk accent op ontmoeting en onderlinge steun en betrokkenheid.

In de stad zijn verschillende religieuze orden en congregaties aanwezig. Utrecht is ook een bereikbaar centrum voor een grote regio. Zo zijn er in de stad diverse kerkgemeenschappen van migranten aanwezig. Aan een aantal van hen verlenen de katholieke parochies gastvrijheid.

We merken dat een groot deel van de betrokken gelovigen sterk gericht is op de eigen gemeenschap en haar gebruiken. Voor het in stand houden daarvan tonen zij een grote inzet en trouw. In de geloofsgemeenschappen wordt groot belang gehecht aan de betrokkenheid op elkaar (ook in het bezoeken van zieken en ouderen) en aan het samenkomen en vieren op zondag. Daaraan wordt 'identiteit' ontleend. Het ligt vaak niet zo voor de hand een boodschap te hebben aan naburige gemeenschappen en ook de betrokkenheid op de eigen buurt is soms niet al te groot. Vanwege het steeds afnemend aantal beschikbare vrijwilligers is te begrijpen dat men veel met de eigen organisatie bezig is.

Het merendeel van de Utrechtse bevolking is jonger dan 55 jaar. Dat zien we niet terug in de geloofsgemeenschappen. Daar zien we vooral senioren. Zij vormen de leeftijdsgroep die veelvuldig gebruik van het aanbod en een beroep doet op de parochie. Voor jongere zoekende mensen valt het niet mee om plekken te vinden die voor hen aantrekkelijk en passend zijn. We zien dat nog het meest gebeuren bij de allochtone gemeenschappen en bij de 'Engelse mis'.

De sfeer in onze geloofsgemeenschappen wordt vaak bepaald door zorgen over het eigen voortbestaan en het in stand houden van de activiteiten die altijd al op het programma stonden.

De krimp valt ons vaak zwaar. Hoewel we weten dat we kwetsbaar zijn, worden we toch regelmatig door de feitelijke omstandigheden overvallen. De uitdaging ligt erin energie, visie en volharding te vinden om ook nieuwe dingen op te pakken. We zien dat het bepalen

van prioriteiten lastig is en dat loslaten van wat niet meer wil of gaat, vermeden wordt. Van de Emmaüsgangers zou geleerd kunnen worden dat door het verdriet en de teleurstelling van de verloren zaak heen nieuwe ruimte en nieuw inzicht gevonden kunnen worden. Soms is afsterven en loslaten nodig.

Wij als pastoraal team zijn ons ervan bewust dat het in onze dagelijkse werkelijkheid lastig is om vanuit onze bezieling het christelijk geloof op eigentijdse wijze tot uitdrukking te brengen en om voor jongeren en zinzoekers een aantrekkelijke plek te zijn. Als kerk zijn we niet vanzelfsprekend de plaats waar zo'n plek gezocht wordt. Van de belangstelling die er is voor bijvoorbeeld kloosters (waar mensen leven die vertrouwd zijn met verdieping) profiteren de plaatselijke gemeenschappen nauwelijks mee. En toch zien we her en der in de stad inspirerende en hoopvolle initiatieven.

2. Onze wereld zien in het licht van Christus

2.1 Christus herkennen

Als rooms-katholieke christenen kunnen wij, geleidelijk of plotseling, Christus herkennen in ons eigen persoonlijke leven. We worden ons er dan van bewust dat Hij werkzaam is, en doen de ervaring op dat ons hart kan branden wanneer we Hem herkennen. Zo wordt het christelijk geloof een persoonlijke ervaring, omdat Hij in mijn leven is binnengetreten. Ook door ervaringen van twijfel en verwarring heen blijft de grote verwondering dat Hij ons toch niet loslaat, al raakt Hij soms uit ons blikveld. Wij leven vanuit de innerlijke zekerheid dat Hij in ons leeft.

Als katholieken herkennen wij Hem dan ook in de gemeenschap die de katholieke kerk is. Wij herkennen hem in het gezamenlijk lezen van de Schrift, in het breken van het brood in de Eucharistie, in de sacramenten en in de levensverhalen van mensen.

Wij herkennen Christus ook elders in onze stad:

- in het leven van niet-katholieke christenen met wie wij ons door het doopsel in Christus verbonden en verenigd voelen;
- in het spreken en handelen van alle mensen van goede wil die vanuit hun geweten bijdragen aan het leven in de stad en haar wijken;
- en in het bijzonder ook in het gelaat van de armen.

Christus gaat altijd met ons mee: Hij gaat ons zelfs vooruit.

2.2 Geroepen tot groei

De ervaring van de aanwezigheid van Christus geeft kracht aan het geloof. Wat wij begrijpen van Zijn aanwezigheid in onszelf en in de werkelijkheid om ons heen, groeit en ontwikkelt zich constant. In die zin is het geloof ook een weg die we gaan, zoals bij de pelgrims op weg naar Emmaüs die onderweg nieuwe ontdekkingen doen.

Als individuele gelovigen én als kerkgemeenschap spoort Christus ons aan zorg te dragen voor de groei van ons geestelijke leven. De gemeenschap van de kerk, in al haar diversiteit, staat ten dienste van deze groei. Vanuit de vreugde van ons hart dat brandt, willen wij werken aan gemeenschappen waar mensen de Levende Heer kunnen ontmoeten en waar iedereen zich veilig kan voelen en uitgedaagd. Daar gaat het voor ons om een ruimte waar iedereen zich gekend, gerespecteerd en geliefd weet, en waar persoonlijke talenten kunnen worden ontwikkeld ten dienste van kerk en wereld.

Wij weten ons geroepen om die innerlijke ervaring van Christus' aanwezigheid te delen en op te wekken in de wereld om ons heen. Wanneer Christus in onszelf groeit, wanneer we Hem daartoe ruimte geven, maakt ons getuigenis het Hem mogelijk om ook elders aan het licht te komen.

Als katholieke geloofsgemeenschap in de stad Utrecht willen wij bijdragen aan de samenleving. Vanuit de overtuiging dat God de wereld liefheeft, dragen wij bij aan de groei van menswaardigheid in onze samenleving en aan welzijn voor allen. Immers: 'Iedereen die liefheeft, is een kind van God en kent God' (1 Joh. 4, 7). Het is vanuit die overtuiging dat wij hand in hand met onze niet-katholieke en niet-gelovige stadsgenoten willen optrekken.

2.3 Leven vanuit de doop

Vanuit de levende relatie met Christus, die steeds opnieuw gevoed en geactualiseerd wordt, worden wij herinnerd aan onze doop. Het is door de doop dat wij met Hem verenigd zijn. Zo zijn we broeders en zusters geworden, en deel van het lichaam van Christus dat de kerk in de wereld is.

Alle gedoopten zijn 'medeverantwoordelijken voor het zijn en het handelen van de Kerk'. Zij zijn niet slechts 'medewerkers van de clerus' (Benedictus XVI). Binnen de geloofsgemeenschap is iedereen geroepen om vanuit zijn of haar eigen talenten en beschikbaarheid

een bijdrage te leveren aan het groeien van Gods aanwezigheid in de wereld van vandaag. Priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers hebben de roeping en opdracht, dragen de dienst en zijn verantwoordelijk 'om de geestelijke en apostolische groei te bevorderen van hen die al in de parochies geëngageerd zijn: zij zijn de kern van de gemeenschap die gist is voor anderen'¹.

De christelijke traditie zegt dat het doopsel 'priesters, profeten en koningen' van ons maakt. Deze Bijbelse woorden hebben allereerst betrekking op Jezus van Nazaret. Hij is de éne *hogepriester*, de middelaar tussen God en de mensen (zie Hebréeën 8, 1 en 1 Timoteüs 2, 5). Hij is ook de *profeet*, de leraar, die op unieke en definitieve wijze namens en als God tot ons spreekt. En Hij is de *koning*, als dienaar van zijn volk – en vooral van de minsten onder hen.

Als katholieke gelovigen (zelf, samen in geloofsgemeenschappen en in de kerk) hebben wij deel aan deze drievoudige werkzaamheid van Christus in de wereld:

- Als *priesters* volgen wij Jezus Christus na door in ons bestaan in de wereld te verwijzen naar de relatie en de ontmoeting met God die ons als mensen geschonken wordt. De kerk is de plaats waar God verheerlijkt wordt die in de hele schepping spreekt, waar God verkondigd wordt die onze geschiedenis leidt, en waar de mensheid en de individuele mensen worden omgevormd tot dragers van Gods rijk. Als gelovigen samen met het pastoraal team zetten we ons ervoor in, in ons bidden en vieren, dit priesterlijk ambt mee te dragen.
- Als *profeten* volgen wij Jezus Christus na door ons te oefenen onze wereld te zien 'door de ogen van Jezus Christus' en alert te zijn op de tekenen van de nabijheid van het koninkrijk van God en de krachten die dat koninkrijk dwarsbomen. Wij weten ons gesterkt door het vertrouwen dat de wereld van gebrokenheid en strijd doorbroken is en steeds opnieuw doorbroken wordt, en dat God redding en uitzicht

1 Benedictus XVI, toespraak tot het kerkelijk congres van het bisdom Rome (26 mei 2009): https://w2.vatican.va/content/benedict-xvi/it/speeches/2009/may/documents/hf_ben-xvi_spe_20090526_convegno-diocesi-rm.html

geeft. Als gelovigen samen met het pastoraal team zetten we ons ervoor in, in denken, dialoog en leren, elkaar te scherpen en te voeden en een profetisch élan levend te houden.

- Als *koningen* volgen wij Jezus Christus na door leiding te zoeken in het evangelie als de grondslag van het ware mens-zijn en van een waarachtig menselijke samenleving. Als gelovigen samen met het pastoraal team zetten we ons ervoor in om in zorg, solidariteit en (geweldloze) strijd tekens te stellen hoe het zou toegaan als Gods visie op ons bestaan bepalend zou zijn en Jezus Christus gids en koning zou zijn.

Deze drievoudige roeping wordt in een prachtig Engelstalig zinnetje uitgedrukt: *To love Him more dearly, to know him more clearly, to follow Him more nearly* (Hem inniger liefhebben, Hem helderder kennen, Hem van naderbij volgen).

Emmaüs – Rembrandt van Rijn

3. Kerk zijn in onze wereld, onze stad – ‘Blijf bij ons Heer’

In het Emmaüsverhaal vragen de leerlingen aan de nog onbekende medereiziger, die hun nieuwe perspectieven laat zien, bij hen te blijven. Later aan tafel herkennen zij hem als Jezus, de Heer die leeft en verrezen is. Met de herkenning verdwijnt zijn tastbare gestalte en wordt de voortgang in hun handen gelegd. De belofte van zijn aanwezigheid vergezelt hen.

3.1 Kerkelijke gemeenschap op verschillende niveaus

Vanuit de gemeenschap met Christus krijgt de katholieke aanwezigheid in de stad ‘georganiseerd’ gestalte in de parochie, die zichtbaar wordt in geloofsgemeenschappen, activiteiten en projecten. Een geloofsgemeenschap kenmerkt zich als een samengeroepen groep mensen. Zij zijn zich bewust dat zij door het doopsel delen in het drievuldig ambt van Christus: priester, koning en profeet. Als gelovigen in Utrecht zijn wij deel van Christus, volgen wij Hem na, vormen wij zijn lichaam en zijn wij woonplaats van zijn Geest. Christus’ aanwezigheid in de liturgie is theologisch en gelovig gesproken het kloppende hart van de kerk. In de praktijk van alledag krijgt dit vorm en inhoud in de gemeenschap. Ieder heeft daarvoor de talenten en kracht van God gekregen en de zekerheid dat Christus met ons meeloopt en ons samenbrengt in zijn Geest.

De geloofsgemeenschappen in de stad (bijeengeroepen vanuit een activiteit, een spiritualiteit, een rite, het bij elkaar in de buurt wonen, een kerkgebouw of een pastoraal steunpunt) ontmoeten, steunen en inspireren elkaar in de Utrechtse gemeenschap die wekelijks bijeenkomst voor de viering van de eucharistie. Daarnaast komt deze Utrechtse gemeenschap ook op andere momenten samen in een van de beschikbare kerken en pastorale steunpunten.

Iedere geloofsgemeenschap zelf wordt, naar wij hopen, ook opgebouwd uit en versterkt door kringen van gelovigen die regelmatig met elkaar in huiskamerverband optrekken om te bidden,

te delen en te dienen. In die kringen kunnen gelovigen samen de Schrift lezen en overdenken in wisselwerking met het dagelijks leven, samen bidden en omzien naar elkaar en naar de eigen omgeving. Zo werken deze gemeenschappen op praktische wijze de missionaire opdracht uit om Gods liefde een levende gestalte te geven.

We verlangen ernaar te blijven groeien in geloof en te werken aan een samenleving in Utrecht die goed is voor mensen. Vandaaruit willen we gehoor geven aan onze opdracht om missionair te zijn, met respect voor ieders bijdrage. Daarom is het van belang op diverse niveaus samen te werken en bondgenootschappen aan te gaan met andere Utrechtse christelijke kerken. We kunnen van elkaar leren en aan elkaar van onze rijkdom schenken als in een 'uitwisseling van gaven' (H. Johannes Paulus II). Dit geldt ook voor samenwerking met alle mensen van goede wil alsmede met instanties en organisaties die werken aan doelen die met de onze verwant zijn.

Het pastoraal team trekt mee op met al de gelovigen die zich inzetten. Het team heeft daarbij als bijzondere taak 'voorop te gaan' door het wekken van inspiratie, het voorgaan in gebed, het bedienen van de sacramenten, het verzorgen van de voorbereiding daarop, het beschikbaar stellen van vakkundigheid, het troosten en bijstaan van mensen, het uit te houden als het moeilijk is, het samen zoeken naar nieuwe vormen en wegen, het verzorgen van contact tussen de gemeenschappen en het onderhouden van de band en verbondenheid met de bisschop en de wereldkerk.

3.2 Samen onze roeping beantwoorden: een profetische, priesterlijke en koninklijke gemeenschap

3.2.1 Een 'profetische' gemeenschap: Christus kennen en verkondigen

'Aan de profetische taak van Christus heeft het geheiligde volk van God deel'. Met deze woorden uit *Lumen Gentium 12* drukt het

Tweede Vaticaans Concilie de overtuiging uit dat de gehele gemeenschap van gedoopten en gelovigen drager is van het evangelie. Wij sluiten ons daarbij aan. Wanneer mensen Christus hebben herkend en ontdekt in hun leven en zij dezelfde Christus tevens herkennen in het leven van anderen, dan ontstaat er gemeenschap. Zij leven vanuit de 'Vreugde van het Evangelie'².

Alle gelovigen zijn geroepen om in hun relatie met God te groeien. Daartoe ondernemen de parochie als geheel, de lokale gemeenschappen en de huiskringen activiteiten om het mysterie van Christus' aanwezigheid aan het licht te brengen en te onderscheiden.

Alle vormen van catechese en geloofsverkondiging zijn trouw aan de Schrift en aan de grote traditie van de Kerk, en willen tegelijkertijd ook de 'tekenen van de tijd' verstaan. Catechese en geloofsvorming zijn gebaat bij veelvormigheid aan perspectieven en in aanbod.

Het steeds dieper doorgronden van Christus' aanwezigheid is een 'pelgrimsreis'. Op deze reis worden we gevoed door de Schrift, door getuigenissen van geestelijke schrijvers, door kerkelijke documenten en door vele rationele en culturele uitingen. Die kunnen we samen lezen, bekijken, beleven en bespreken. Ook kunnen we worden gevoed door inleidingen, lezingen, cursussen, werkdagen en conferenties, leesgroepen, gespreksgroepen, excursies en bedevaarten.

Gelovigen worden geroepen, uitgedaagd en toegerust om van Christus' liefde te getuigen, in dialoog met zowel medegelovigen als ook met niet-gelovige tijdgenoten.

De sacramentencatechese verdient bijzondere aandacht. De sacramenten en de voorbereiding erop zijn intense onderdelen van het groeiproces van iedere afzonderlijke gelovige, als mijlpalen op de pelgrimstocht van zijn of haar geloof³.

² Vergelijk de apostolische exhortatie. *Evangelii Gaudium* van paus Franciscus.

³ Zie *Lumen Gentium* 11.

3.2.2 Een 'priesterlijke' gemeenschap: Christus liefhebben

Het persoonlijke gebed, de liturgie van de Kerk, de eucharistie en andere sacramenten zijn uitdrukking van onze vertrouwelijkheid met Christus en ons vertrouwen op Hem. Ze drukken ook onze verbondenheid met elkaar als Lichaam van Christus uit. In elke vorm van bidden en vieren betreden wij de heilige ruimte waar Hij woont. En zo scheidt Hij op zijn beurt in ons heilige ruimte, waar wij met Hem vertrouwelijk kunnen spreken of stil zijn.

De leerlingen op weg naar Emmaüs herkenden Jezus in het breken van het brood. Zo zijn ook wij geroepen om Hem te ontmoeten en bij Hem te vertoeven.

De liturgie (in de eerste plaats natuurlijk de eucharistie) is bron en hoogtepunt van het christelijk leven. Daarin geven wij gestalte aan wie wij zijn in verbondenheid met Christus, één van hart en ziel. De liturgie is het hart van het christelijk geloof: ze komt voort uit ons kennen van Christus en leidt naar het dienend handelen in de wereld.

Als katholieke geloofsgemeenschap(en) in Utrecht geven wij vorm aan onze vertrouwelijke omgang met Christus in meditatie, gebed, aanbidding en vele andere vormen. Wij scheppen ruimte voor diversiteit. omdat Christus in al deze vormen tot ons komt, onder ons wil verblijven en tot ons wil spreken.

Het blijft belangrijk dat er, naast de kerkgebouwen en het eucharistische centrum, op verschillende plaatsen in de stad mogelijkheden blijven om een kaarsje op te steken en de beschikking te hebben over pastorale steunpunten of ruimtes voor devotie.

3.2.3 Een 'koninklijke' gemeenschap: Christus dienen in de ander

Het christen-zijn en het handelen als christenen in de wereld van vandaag worden uitgedaagd door deze fundamentele overtuiging van het Tweede Vaticaans Concilie:

'Vreugde en hoop, verdriet en angst van de mensen van vandaag, vooral van de armen en van hen die, hoe ook, te lijden hebben, zijn evenzeer de vreugde en de hoop, het verdriet en de angst van de leerlingen van Christus: er is werkelijk niets bij mensen te vinden dat geen weerklank vindt in hun hart.' (*Gaudium et Spes* 1).

Het herkennen van Christus' gelaat en van zijn werkelijke tegenwoordigheid in de armen verdient ook in een rijke samenleving als de onze onverdeelde aandacht. Zij wijzen ons de weg naar wat 'zalig' is (Matteüs 5,3). Tegelijk vergeten wij de armen elders ter wereld niet. Jezus spreekt in het evangelie over de hongerigen, de dorstigen, de vreemdelingen, de naakten, de zieken en de gevangenen (Matteüs 25, 35-36).

Naast deze concrete aandacht voor individuele noden weten we onszelf ook medeverantwoordelijk voor de samenleving. Vanuit het katholieke sociale denken dragen wij actief bij aan welzijn voor allen. Dat kan door bewustwording, speciale activiteiten en acties met betrekking tot ethische vragen, duurzaamheidsvragen en politieke kwesties.

Zo tonen wij de Liefde van God, die 'de wereld zo heeft liefgehad dat hij zijn Eniggeboren Zoon heeft geschonken' (Johannes 3, 16). Wij geven door onze diaconale en sociale inzet handen en voeten aan Gods liefde voor de wereld.

Road to Emmaus – Daniel Bonell

Appearance on the road to Emmaus – Carolynn Thomas Jones

4. Eerste stappen: 'Blijf bij ons Heer' in 2018/2019 (werkplan van het pastoraal team)

Inleiding

Het pastoraal team heeft een pastorale visie geschreven. De gedachte hierbij was en is dat deze visie zich als groeimodel verder zal en moet ontwikkelen. Het kerkelijk leven laat zich tegenwoordig niet meer gieten in een plan met een looptijd van een paar jaar. Belangrijker is dat voor de lange termijn richting en perspectief worden geschetst en dat deze door team en gemeenschappen concrete vertaling krijgen in jaarlijkse werkplannen. Daarin kunnen pastoraal team, bestuur en geloofsgemeenschappen flexibel inzoomen op de noden van kerk, stad en wereld. Wij willen met de gemeenschappen in gesprek gaan hoe dit aan te pakken.

Belangrijk uitgangspunt voor de toekomst van katholiek Utrecht is dat in de harten van de gelovigen een omslag op gang wordt gebracht: een groter besef dat wij gemeenschap zijn in Jezus Christus en dat wij leven in Zijn kracht, de Heilige Geest op wie wij mogen vertrouwen en tot wie wij mogen bidden 'Blijf bij ons'. Het gaat erom Christus' spreken en handelen ons meer eigen te maken in òns spreken en handelen, en in de keuzes die we (moeten) maken.

Als stip op de horizon zetten we het jaar 2025. Dat mag het jaar worden waarin de geloofsgemeenschappen toegegroeid zijn naar het vreugdevolle besef dat ze één eucharistisch centrum voor de viering van de heilige Eucharistie en de sacramenten hebben. En ook het jaar dat we als Katholiek Utrecht de overgang hebben gemaakt naar een netwerk van gelovigen en gemeenschappen dat gestalte geeft aan roeping en talenten in daden en activiteiten van geloof. Dat zal zijn in stedelijke, wijkgebonden of buurtgebonden projecten en in acties en projecten die gestalte geven aan nationale of internationale betrokkenheid. Pastorale steunpunten en huiskringen zullen plaatsen zijn waar men in tijdelijke en meer duurzame, grotere en kleine

groepen bij elkaar komt voor geloofsgesprek, geloofsverdieping en gezamenlijk gebed.

Het is een uitdaging om met elkaar daarheen op weg te gaan. Dit zal tijd kosten. Het pastoraal team wil hierin de lokale gemeenschappen voorgaan door bij de presentatie van de pastorale visie ook zijn werkplan 2018/2019 voor te leggen in de pastorale werkconferentie op 14 maart 2018. Wij hopen daarbij en bij volgende besprekingen ook op u een beroep te mogen doen. Het pastoraal team is zich bewust van zijn beperkingen. Het vraagt u daarom de toekomst van katholiek Utrecht als onze gezamenlijke opdracht te zien, waaraan alle parochianen met hun geloof, talenten en kracht willen bijdragen om samen – naar ieders vermogen- aan de kerk te bouwen.

Het pastoraal team neemt zich zelf voor de voortgang van de jaarlijkse werkplannen en de verdieping van de visie kritisch te volgen. Daartoe zal het team tweemaal (in het voorjaar en in het najaar) twee dagen reserveren om daar systematisch aan te werken.

4.1. Jezus Christus kennen en verkondigen

De Stadsynode030 heeft het pastoraal team aanbevolen om als principe te hanteren ons meer te richten op de wereld waarin wij leven en haar te begrijpen in het licht van Christus. Dat vraagt van ons bereidheid om een lerende houding aan te nemen naar kerk en wereld. Ons programma heeft aandacht voor het ontwikkelen van geloofskennis en geloofsoverdracht in verbinding met het aanboren en verdiepen van de geloofsbeleving.

Geloofsoverdracht, verdieping en sacramentencatechese

Concreet:

1. Inventariseren van het complete aanbod van activiteiten en programma's voor catechese en verdieping en van de hierbij betrokken vrijwilligers.
2. Een werkconferentie organiseren met sleutelfiguren van bestaande programma's, met als doel: samenwerking /

samenvoeging / coördinatie van het aanbod / het opstarten van een projectgroep 'Leren en leven'. Aparte aandacht verdient de continuïteit en kwaliteit van de sacramentencatechese.

3. Met deze projectgroep een overzichtelijk en hanteerbaar aanbod voor catechese en verdieping samenstellen.
4. Met de projectgroep verder werken aan 'duurzame vormen' om de gelovigen en geloofsgemeenschappen voeding te bieden.

4.2. Jezus Christus liefhebben

In de liturgie komt Gods volk bijeen om Hem eer en lof te brengen en de verbondenheid met God en elkaar te vernieuwen. De traditie van de kerk is rijk en verscheiden. Deze traditie wordt door ons gekoesterd als een waardevol houvast in het leven van de geloofsgemeenschap.

Concreet:

1. Inventariseren van vrijwilligers en werkgroepen die actief zijn op het terrein van de liturgie.
2. Een werkconferentie organiseren om te komen tot een uitgewogen en verantwoord aanbod van vieringen en tot groei in de gerichtheid op een beperkt aantal kerkgebouwen. Hierbij moet ook worden nagedacht over initiatieven buiten deze gebouwen. Daartoe wordt een projectgroep 'Vieren en heiligen' opgestart.

4.3. Jezus Christus dienen in de ander

In diaconale en menslievende activiteiten willen gelovigen, geloofsgemeenschappen en de parochie Christus dienen in de arme en noodlijdende medemens, zowel binnen als buiten de kerk, op het persoonlijke als ook op het maatschappelijke vlak.

Concreet:

1. Inventariseren van vrijwilligers en werkgroepen die actief zijn op het terrein van de diaconie en alle velden van kerk-en-samenleving.

2. Een werkconferentie organiseren met belangstellende leden van de gemeenschappen om te komen tot een nieuwe opzet en samenhang van diaconale activiteiten. Opstarten van een projectgroep 'Dienen en trouw-zijn'.
3. Vanuit de eigen 'dienstbaarheid' onderzoek doen naar soortgelijke organisaties en activiteiten bij andere kerken, en zo mogelijk bij stedelijke groepen en programma's. Ontwikkelen van samenwerking en bondgenootschap.
4. Projectgroep vormen die het contact met de PCI behartigt en ontwikkelt. Deze projectgroep neemt ook initiatieven voor nieuwe, en coördineert bestaande, activiteiten en projecten op de terreinen van gastvrijheid, solidariteit en vrede.
Als voorbeeld noemen we het project Vastenactie met bisschop Mirkis in Kirkuk (Irak).

4.4. Aan de vrede van Jezus Christus bouwen: huiskringen

Leven in navolging van Christus heeft in de r.-k. kerk vorm en inhoud gekregen binnen de grenzen van een parochie. Met de teruggang en verandering op allerlei terreinen van het traditionele parochieleven is de noodzaak om Christus na te volgen niet gewijzigd. Wat wij wel constateren, is dat de wijze waarop dit in de toekomst gestalte zal krijgen, niet meer alleen kan langs die traditionele weg. We willen onderzoeken of wij kunnen starten met het opbouwen van huiskringen. Zo'n kring is een groep waar je bij hoort en waar de mogelijkheid wordt geboden geestelijk te groeien. Het is een groep van broeders en zusters die regelmatig bij elkaar komen en met wie je het geloof kunt delen en verdiepen in relatie tot het leven van alledag. Een huiskring kan verschillende vormen aannemen. De ene kring legt zich bijvoorbeeld vooral toe op het lezen van de Schrift en op geloofsgesprek, terwijl een andere kring zich veel meer richt op de christelijke verantwoordelijkheid in de samenleving. Kortom, de kringen kunnen zelfstandig groeien in identiteit. Rode draad is: de navolging van Christus.

Concreet:

1. Nader bestuderen van het principe van huiskringen (literatuurstudie; bezoeken van en spreken met bestaande huiskringen).
2. Formuleren van een stappenplan om te komen tot de start van huiskring(en) voor r.-k. Utrecht.
3. Benaderen van mogelijk geïnteresseerden en van start gaan.

4.5. Voor verbondenheid in Jezus Christus zorgen

Er vindt in de drie samenwerkende parochies en de daarbij horende geloofsgemeenschappen een bestuurlijke herschikking plaats. Dit brengt drie 'culturen' bij elkaar die nog maar kort geleden tot stand kwamen. Communicatielijnen lopen anders, procedures zijn niet meer helemaal zoals men nèt gewend was en men moet zich verstaan met onbekende gezichten.

Het pastoraal team en het bestuur in personele unie worden door de gemeenschappen niet zomaar gekend en vertrouwd. Er is op allerlei wijze behoefte aan voortgaande ontmoeting en aan het bekend raken met elkaars geschiedenis, gewoontes en inspiratie. Zo kunnen we met en aan elkaar wat hebben. En ook het vertrouwd raken met de pastorale visie en de uitwerking daarvan voor de eigen plaats en gemeenschap vraagt om aandacht.

Concreet:

1. Aanbieden door het pastoraal team (in samenwerking met het parochiebestuur) van een ontmoetingsbezoek aan de geloofsgemeenschappen, waarbij in het gesprek de pastorale visie centraal staat.
2. Organiseren door bestuur en team van tweemaal per jaar een werkconferentie voor de leden van de gemeenschapsberaden, waarin de ontwikkelingen worden doorgenomen en de stand van de werkplannen wordt uitgewisseld.
3. Organiseren van ontmoetings- en inspiratiebijeenkomsten gericht op individuele of groepen vrijwilligers. Inhoudelijke versterking en inspiratie ('Blijf bij ons Heer') gaan hand in hand met het ontmoeten van 'collega's' en het zoeken naar nieuwe

en realiseerbare vormgeving van wat wij belangrijk vinden in de geloofsgemeenschap / parochie.

4. Uitbouwen van Tussentijds Magazine als communicatiemedium binnen de parochies en tussen de geloofsgemeenschappen, en als presentatie van katholiek Utrecht in en voor de stad. Zorgen voor distributie van dit magazine.
5. Op- en uitbouwen van een goed bruikbare en informatieve website.

4.6 Talenten in de gemeenschap van Jezus Christus ontwikkelen

Gelovigen weten zich geroepen zich in te zetten voor de opbouw en voortgang van de parochie en de geloofsgemeenschappen. Zij kunnen rekenen op ondersteuning en de mogelijkheid hun talenten te ontwikkelen door scholing, vorming en toerusting. Waar mogelijk zal dit op de werkplek gebeuren en zien de pastores dit als een onderdeel van hun taak. Soms kan het volgen van een cursus of training de meest geschikte weg zijn. Zo mogelijk kan de toerusting in groepsverband in de parochie worden georganiseerd. In andere gevallen wordt een individueel traject gezocht.

Road to Emmaus - Sharp